

regizoare, o paiată-comper ce apare în interludii, rostind rime năstrușnice; textul nu e altceva decât o aglomerare de cuvinte potrivite și nepotrivite, dar actrița e cuceritoare prin vervă și credință în ceea ce săvârșește, astfel că, dacă nu prea ascultăm ce zice, o privim cu plăcere ori de câte ori își etalează dezinvoltura. Mai apare în scenă și un actoraș, figurat, cu adevărat, de Tudorel Petrescu. Toți joacă legați, comunicanți, conturează un ansamblu – după cum vrea și piesa, care se petrece într-un teatru venețian: (prezentat cu delicatețe scenografică și colorit agreabil de Viorel Penișoară-Stegar, autor și al unor costume de eleganță simplă în factura lor veritabil artistică). Se petrece într-un

teatru venețian, dar și în altul, mai amplu, care e Italia, în amurgul unei Renașteri ce a îmbogățit lumea pe vecie cu valori inegalabile.

Tot aport regizoral e și ilustrația muzicală (cu oarecare abuz de cântonețe), potențând voioșia ce e consubstanțială textului și, evident, climatul acțiunii. E un test de calitate acest spectacol, pentru Daniela Peleanu. Ea propune scene lucrate cu sensibilitate – mistificarea lui Goldoni de către actrița ce-i oferă dragoste la iuțea (comedie de intrigă, țesută dexter); mistificarea comparașilor de către Goldoni (el răspândind vestea că a murit) și prezența (ridicolă, fără vrere) a lui Gozzi, la catafalcul presupusului dispărut, cu o

coroană de flori; scenele de areală și, deopotrivă, de haz dintre Gozzi și valetul său; convorbirile insidioase ale Marelui Inchizitor cu cei doi scriitori, într-o ambianță de polemică glacială. Mai seci – și pripite – relațiile ambilor protagoniști cu actorii trupelor venețiene; insuficient reglată figurația, în puținele momente când e nevoie de ea. Nu s-a sondat în profunzime pe tot teritoriul reprezentației, ci numai pe anumite parcele. Dar rezultatul e o lucrare scenică tonică, interesantă în modernitatea ei spectaculară și de o teatralitate sevoasă, vădind și gust în selecția și orânduirea mijloacelor.

VALENTIN SILVESTRU

ÎN JURUL UNUI CATAFALC

ROBESPIERRE ȘI REGELE de D. R. Popescu ● **TEATRUL NAȚIONAL DIN IAȘI** ● Data reprezentației: 15 februarie 1996 ● Regia: Ovidiu Lazăr ● Scenografia: Nicolae Mihăilă ● Distribuția: Adi Carauleanu (Robespierre), Petru Ciubotaru (Goupilleau de Fontenay), Doina Deleanu (Philip Ludovic).

***

La spectacolul **Robespierre și regele** (subtitlu: **Îmblânzirea Dreptății**), regizat de Ovidiu Lazăr, a fost o bună idee să se transforme scena sălii mari a Teatrului Național din Iași într-un fel de scenă-studio, proximitatea spectatorului față de ceea ce „se întâmplă” în eseu dramatic al lui D. R. Popescu fiind foarte potrivită dezbaterii în care sunt antrenate cele trei personaje.

O idee ciudată mi-a apărut a fi, la început, apa ce acoperă suprafața roșie a scenei, vrând să sugereze, desigur, sângele care a curs din belșug în timpul Revoluției Franceze. Deși, la o primă vedere, soluția pare ușor naturalistă, pe măsură ce piesa se desfășoară, iar straietele celor trei se udă se crează un plan (material) de sens abstract căreia justifică (și chiar recomandă) ambianța

creată ca pe o inspirată **trouville** regizorală.

E admirabilă, într-un rol de copil, Doina Deleanu, care evoluează cu multă concentrare, într-o compoziție cu totul nouă pentru ea. Actrița mărturisește în programul de sală că se teme de acest rol; nu are de ce, căci postura i-a reușit pe deplin. Ticurile micului fiu de rege, privirea sa candidă și îngândurată, ițirea băiețească a capului, modularea subtilă a vocii sunt reușite certe.

În interpretarea lui Adi Carauleanu, vedem în scenă un Robespierre pe care D. R. Popescu l-a imaginat mai puțin raționalist decât îl știm din istorie. El are, în spectacol, chiar o latură perversă, pusă în act de Adi Carauleanu printr-o gestică și o frazare ce iscă în personaj o dimensiune neliniștitoare. Contorsionările, mișcările fizionomice ale actorului sunt, mai totdeauna, motivate, deși, uneori, ele par să lase loc riscului unei maniere. În ansamblu, însă, rolul lui Robespierre, în această viziune, e perfect coerent și marcat de tensional.

Călăul-protector interpretat de Petru Ciubotaru este un erou paradoxal și tocmai această latură poate că nu a fost îndebajuns exploatăată. La început, registrul mai învăluit ales de actor

sugerează foarte bine paradoxul de care aminteam; rostirea urcă până la un punct culminant, manifestat în voce mare. Apoi, însă, interpretul nu intră pe o pantă descendentă, cum era firesc, ci rămâne pe piscul propriei voci, conferindu-i lui Goupilleau un fel de monotonie strigată. Glasul apt de nuanțe al lui Petru Ciubotaru i-ar îngădui acestuia o mai filtrată emisie în cea de-a doua parte. Dincolo de asta, personajul are pondere, în el conturându-se o prezență umană problematizantă.

Obiectele pe care le mănuiesc, în scenă, cei trei (păpuși, desene, animale de plastic, cruci de buret care se îmbibă cu apă), în timp ce se învârt în jurul unui catafalc, își au rostul lor, fiind semne pertinente, distribuite într-o economie inteligentă și eficace. În cheie realistă și în cheie metaforică, trio-ul de interpreți evoluează susținut și tensionat, cu accent expresiv în momentele de intensitate, de acutizare a confruntării. Ovidiu Lazăr a impus în spectacol o dimensiune internă, o interiorizare ce merge pe firul piesei și chiar limpezește imaginarul stufos al dramaturgului.

Robespierre și Regele își merită șansa de a fi mers, în toamnă, la Paris, unde – la Centrul Cultural Român – a avut și premiera.

IRINA ANDONE

